

Література

1. Закон України «Про автомобільний транспорт» № 2344-III від 05.04.2001р. Відомості ВВР, 2001, № 22, с. 105.
2. Постанова Кабінету Міністрів України № 1081 від 3.12.2008 р. «Про затвердження порядку проведення конкурсу з перевезення пасажирів на автобусному маршруті загального користування».
3. ДСТУ 60.2-00017584-011-2001. Засоби транспортні дорожні. Технічні вимоги до безпечності конструкції автобусів загального призначення, які знаходяться в експлуатації. Зареєстровано УкрНДІССТ Держстандарту України, чинні від 26 грудня 2001 р., №804/200535.
4. ДСТУ UN/ECE R 36-03-2002. Єдині технічні приписи щодо офіційного затвердження пасажирських дорожніх транспортних засобів великої місткості стосовно загальної конструкції.
5. Гуменчук С. Нормативная система определения победителя в конкурсе на право перевозки пассажиров. — Автотранспорт и перевозки, № 11, 2005. — с. 34-37.
6. Нагорный Е.В., Сословский В.Г., Токарев А.Н. Методика определения победителей конкурса на обслуживание городских автобусных маршрутов. — Автотранспорт и перевозки, № 11, 2005. — с. 29-32.

УДК 625.42

ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ МЕРЕЖІ МЕТРОПОЛІТЕНІВ

Кандидат технічних наук Мельниченко О.І.,
Кульбовський І.І.

В статті розглянуті питання виконання Концепції Державної програми будівництва та розвитку мережі метрополітенів на 2011-2020 роки. Виконання завдань програми дасть можливість забезпечити більшість повним задоволення населення міст в високоякісних і доступних перевезеннях, в т.ч. при проведенні Євро-12, а також підвищити рівень безпеки пасажирських перевезень.

The article considers the questions of implementation of the Conception of the Government program on building and development of the underground railway network over a period of 2011-2020. Implementation of the program tasks will give the possibility to fully meet the requirements of city population in high-quality and accessible means of transportation, as well as when holding the EURO-2012, and to increase the level of the passenger transportation security.

Постановка проблеми. Збільшення території міст і кількості населення, відсутність можливості реконструкції вуличної мережі призводить до серйозних ускладнень у роботі міського транспорту. Утворюються затори на вулицях, знижується рівень безпеки дорожнього руху, збільшується тривалість поїздок. Це зумовлює необхідність розвитку мережі метрополітенів, які забезпечують найбільш ефективне і зручне транспортне сполучення.

Виклад основного матеріалу. На сьогодні в Україні функціонують метрополітени в містах

Києві, Харкові та Дніпропетровську. Експлуатаційна довжина колії складає:

- Київський метрополітен — 63,7 км;
- Харківський метрополітен — 35,59 км;
- Дніпропетровський метрополітен — 7,09 км.

Протягом багатьох років будівництву та розвитку мережі метрополітенів не приділялося належної уваги. Темпи метробудівництва є вкрай низькими і не можуть задовольнити потреби у перевезенні міського населення, кількість якого постійно збільшується. Для отримання якісних пасажирських послуг та розвантаження вулиць мегаполісів від наземного транспорту необхідно розвивати мережу метрополітенів. Але без достатньої державної підтримки неможливо створювати умови для запобігання техногенних загроз у цьому виді транспорту, своєчасно поновлювати рухомий склад, утримувати поїзди та колійне господарство зі спорудами в належному стані. Навіть у 2006-2010 роках за наявності «Державної програми будівництва та розвитку мережі метрополітенів на 2006-2010 роки», затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 07.03.2006 р. за № 257, через значне недофінансування не змогли забез-

печити своєчасне введення в дію нових діляниць та станцій у містах Києві, Харкові, Дніпропетровську та завершити будівництво першої черги в Донецьку, а також розпочати проведення досліджень та обґрунтувань щодо будівництва метрополітенів. «легкого метро» в інших містах та регіонах країни.

Всі ці обставини вимагають розроблення нової ефективної державної цільової програми будівництва та розвитку мережі метрополітенів на наступний період з урахуванням досвіду та недоліків попередніх заходів з будівництва мережі метрополітенів України.

Міністерством транспорту та зв'язку України розроблена Концепція Державної програми будівництва та розвитку мережі метрополітенів на 2011-2020 роки.

Мета програми полягає в прискоренні темпів будівництва і розвитку мережі метрополітенів у великих містах; підвищення рівня технічного оснащення та ефективності їх роботи; збільшення питомої ваги метрополітенів у міських пасажирських перевезеннях; зменшення навантаження фінансування виконання заходів програми на державний бюджет шляхом належного фінансування з боку власників метрополітенів, місцевих бюджетів та залучення інвесторів, в т.ч. зарубіжних.

Основними завданнями Концепції є забезпечення державної політики та координації діяльності центральних і місцевих органів влади, галузевих органів управління; забезпечення серійного виробництва вітчизняних вагонів, тунельних ескалаторів та іншого обладнання; вдосконалення нормативно-правового забезпечення діяльності метрополітенів, зокрема прийняти Закон України «Про метрополітени»; забезпечення Програми здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України; коштів місцевих бюджетів, добровільних внесків українських та іноземних юридичних і фізичних осіб.

Виходячи з необхідності забезпечення будівництва і розвитку метрополітенів та збільшення обсягів перевезень, в першу чергу, в таких містах, як Київ, Харків, Дніпропетровськ, Донецьк (а на перспективу — Одеса, Львів, Запоріжжя), основними завданнями Програми є:

- забезпечення скоординованих та узгоджених дій Уряду, центральних та місцевих органів виконавчої влади, підприємств метрополітенів та промисловості;
- підготовка та реалізація окремих розділів (підпрограм) будівництва нових ліній, вагонобудування, виробництва ескалаторів, систем зв'язку та сигналізації, вентиляційного обладнання, інноваційних проєктів в колійному господарстві тощо;
- продовження створення серійного виробництва на підприємствах України конкурентно-спроможного рухомого складу (головного та причіпного вагонів метрополітенів, ескалаторів, іншого обладнання);
- забезпечення високого рівня безпеки перевезень, екологічної безпеки;
- проведення перспективних досліджень та техніко-економічних обґрунтувань будівництва нових метрополітенів в містах Львів, Одеса, Запоріжжя, в районі «Великої Ялти»;
- дослідження і проведення теоретичних та техніко-економічних обґрунтувань створення та впровадження в містах України з чисельністю населення 400-500 тис. жителів «міні-метро» та «легкого метро».

Висновок

Виконання Концепції Державної програми будівництва та розвитку мережі метрополітенів на 2011-2020 рр. дасть можливість задовольнити потреби населення мегаполісів у високоякісних та доступних пасажирських перевезеннях, створити вітчизняну базу виробництва та ремонту рухомого складу, створити додаткові робочі місця, покращити екологічну ситуацію в містах, а також підвищити рівень безпеки міських пасажирських перевезень.

Література

1. *Калиничев В.П.* Метрополитены. — М.: Транспорт, 1988. — 280 с.
2. *Бакулин А.С., Куринская К.И., Кун П.А. и др.* Сооружения, устройства и подвижной состав метрополитенов. Учебник для подготовки рабочих на производстве. М. «Транспорт» 1979. — 239 с.
3. *Сушкевич Ю.И., Бабушкин Н.Ф., Иванов В.Ф. и др.* Тоннели и метрополитены. Устройство, эксплуатация и ремонт. Справочно-учебное пособие. Международная ассоциация «Метро» 2009 г.
4. *Концепція Програми будівництва та розвитку мережі метрополітенів на 2011-2020 роки.*